

حاج سید زین العابدین سبزواری

عقیده امامیه درباره شهادت حضرت رضا علیه السلام

باید دانست که اکثر شیعه تردیدی در شهادت حضرت رضا (ع) بوسیله مأمون ندارند و با اخبار زیادی که با مضمونهای مختلف در این خصوص از ائمه علیهم السلام رسیده اغلب آنرا مسلم دانسته و با قاطعیت نقل نموده اند .

از جمله در مناقب ابن شهر آشوب از محمد بن عبد الله نقل شده که او گفته است روزی بر مأمون وارد شدم ، او مرا نزدیک خود خواند و بعد از گفتن خوش آمد ، اظهار داشت خدای رحمت کند رضا (ع) را که چقدر دانا بود او خبر داد مرا بامر عجیبی که پیش از این از او پرسیدم و آن موقعی بود که تازه مردم باوی بیعت کرده بودند من باو گفتم فدایت شوم عقیده دارم که شما بعراق بروید و من در خراسان بمانم تا خلیفه و جانشین شما باشم . رضا (ع) تبسمی کرد و اظهار داشت نه بجان خودم قسم ، عراق از خراسان بدرجات دوراست بمن رسیده است که مرا جایگاه در اینجا باشد آرامگاه ابدی من همین جا خواهد بود و از اینجا دور نشوم تا اینکه مرگ بمن برسد و ناچار حشر من هم از اینجا خواهد بود .

من عرض کردم فدایت شوم علم شما در این باب از کجا است ؟ . فرمود علم من نسبت بجایگاه ابدی من مانند علم من به آرامگاه تو است .

عرض کردم اصلحک الله مگر جایگاه من در کجاست ؟ فرمود تفاوت ما بین من و تو بسیار است من در مشرق می میرم و تو در مغرب از دنیا خواهی رفت ، پس من از آن روز بخلافت خود طمع بردم و در کارها منتهای جد و جهد را داشته ام .

همچنین در **خصال صدوق** از یاسر خادم حضرت رضا (ع) نقل شده که آنحضرت فرموده است مردم بار سفر بهیچ يك از قبور نمی بندند مگر بقبرهای ما ، بدانید که من بزهرستم کشته میشوم و در زمین غربت هم دفن خواهم شد پس هر که بار سفر بسوی قبر من بندد و مرا در آنجا زیارت کند دعاهای او مستجاب و گناه وی آمرزیده شود .

خبر مفصل دیگری از حضرت رضا (ع) درباره شهادت آنحضرت بوسیله ابی الصلت

هر وی در کتب اخبار مانند **عیون اخبار الرضا** و غیره نقل شده و مورخین هم بعضی چون صاحب **حبیب السیر و روضة الصفا** و سایرین آنرا ذکر نموده اند که بعلمت تفصیل و اشتها از ذکر آنها در اینجا صرف نظر میشود .

(خبر حضرت موسی بن جعفر (ع) در مدینه المعجز از سلیمان بن حفص مروزی نقل شده که او میگوید از حضرت **ابی الحسن موسی بن جعفر (ع)** شنیدم که فرمود ، فرزندم **علی (ع)** را بظلم و ستم مسموم و مقتول میکنند و او در طوس جنب قبر هارون دفن خواهد شد هر که او را زیارت کند چنان است که رسول خدا (ص) را زیارت کرده باشد .

باز در همین کتاب از **علی بن یقطین** نقل شده که او گفت روزی حضرت **رضا (ع)** بر پدر بزرگوارش وارد شد و آنوقت او جوانی نورس بود ، و برخی دیگر از فرزندان امام نیز در خدمتش بودند . حضرت **موسی بن جعفر (ع)** فرمود ، پسر من همین پسر در زمین غربت میمیرد ، پس هر که او را زیارت کند و تسلیم امر و عارف بحق وی باشد پاداش او نزد خدای متعال اجر شهداء بدر خواهد بود این بود قسمت مهم از اخباری که درباره شهادت حضرت **علی بن موسی (ع)** وارد شده و نقل اقوال بعضی از مورخین بزرگ **(فضیلت زیارت حضرت رضا (ع))** چون شرح زندگانی حضرت رضا (ع) بنحو اختصار در این شماره (نامه آستان قدس) بپایان میرسد مناسب است قسمتی از اخباری را که از شخص پیغمبر (ص) و ائمه معصومین مخصوصاً از خود حضرت رضا (ع) درباره زیارت حضرتش وارد شده و آداب زیارت آنحضرت را برشته تحریر آوریم .

باید دانست که زیارت قبور هر یک از ائمه معصومین دارای ثوابها و اجر بسیاری باشد و در این باره اخبار زیاد وارد است ، از جمله در کتاب شریف **من لایحضره الفقیه** شیخ صدوق از حضرت **ابی الحسن علی بن موسی بن جعفر (ع)** چنین نقل نموده است از برای هر امام و پیشوایی در گردن دوستداران و پیروان آنها عهدی است ... و از تمامی آن عهد زیارت قبور ایشان است پس هر که باشوق آنها را زیارت نموده و تصدیق کند آنچه را که آنها رغبت داشته اند پیشوایان آنها هم شفیع آنها باشند در روز قیامت نزد پروردگار اما زیارت حضرت رضا (ع) دارای ثواب خاص و اجر بیشمار است که از مطالعه اخباری چند که ذیلا نقل میشود معلوم است .

فضل زیارت حضرت رضا (ع) در تحفة الزائر از رسول خدا (ص) نقل شده که فرمود زود باشد که پاره از تن من در زمین خراسان دفن شود . مؤمنی زیارت نکند او را مگر آنکه حقتعالی بهشت خود را از برای او واجب فرموده و بدش را بر آتش جهنم حرام گرداند . و هم در این کتاب باز از پیغمبر اکرم (ص) نقل شده که فرمود (پاره ای از بدن من

درخراسان مدفون میشود ، هر شخص غمگین که او را زیارت کند البتہ خدای تعالی غم او را زایل فرماید و گنہ کاری که او را زیارت کند پروردگاراو گناہانش را بیامرزد .

نیز در همین کتاب از حضرت موسی بن جعفر (ع) در این باره نقل شده است که هر کس زیارت کند قبر فرزند من علی (ع) را خدایتعالی از برای او ثواب هفتاد حج قبولشده قرار دهد چون راوی از آن تعجب نموده و میپرسد هفتاد حج؟ حضرت موسی بن جعفر (ع) میفرماید آری ثواب هفتاد هزار حج بازو بیشتر متعجب میگردد و حضرتش میفرماید آری چنین باشد و چه بسا حجی که نزد خداوند متعال مقبول واقع نشود ... هر که فرزند مرا زیارت کرده و یکشب نزد قبر او بماند چنان باشد که خدا را در عرش زیارت کرده در اینجا حضرت شرح بیشتری در اینخصوص ذکر فرموده و در آخر میفرماید رتبه زیارت کنندگان فرزندم علی در روز قیامت از همه آنها که در دنیا قبور ائمه را زیارت کرده اند بالاتر و برتر است ...

خبر مزبور شبیه همان خبر حضرت جواد (ع) است درباره ثواب زیارت پدر بزرگوارش که فرمود بخدا قسم زیارت پدرم از زیارت حضرت سیدالشهداء (ع) افضل است ...

از خود حضرت رضا (ع) نیز اخباری در این خصوص رسیده که از آنجمله است خبری که در اغلب کتابهای دعا ذکر شده حضرت رضا (ع) درباره ثواب زیارت خود فرمود .
(درخراسان بقعه است که زمانی بر آن خواهد آمد که محل رفت و آمد ملائکه گردد فوجی از آسمان فرود آمده و فوج دیگر بالامیر و نند تا روز قیامت) .

پس از حضرتش پرسیدند که آن کدام بقعه است ؟ فرمود آن بقعه در زمین طوس باشد و بخدا قسم که آنجا باغی است از بوستانهای بهشت . هر کس مرا در آنجا زیارت کند چنانست که رسول خدا (ص) را زیارت کرده و خدایتعالی ثواب هزار حج و هزار عمره قبول شده از برای او قرار دهد و در روز قیامت من و پدرانم شفیع وی باشیم . و هم از آنحضرت نقل شده است که فرمود بشیعیان ما بگوئید که زیارت من نزد خدای متعال برابر با هزار حج است . مخاطب حدیث گوید من همین حدیث را از برای فرزند آنحضرت (حضرت جواد) (ع) نقل کردم حضرت جواد سوگند یاد کرد و فرمود آری چنین باشد هر که پدر مرا بحق شناخته و او را زیارت کند خداوند ثواب هزار حج را باو عطا فرماید ایضاً در دو خبر دیگر از آنحضرت است که فرمود هر که مرا زیارت کند با دوری راه ، من هم در روز حشر او را در سه مورد دادرسی کنم .

ایضاً در خبر دیگر فرموده است که هر یک از دوستان و پیروان ما مرا زیارت کند

و دور رکعت نماز هجم نزد قبر - رمن بجا آورد از خداوند مستحق آمرزش گناه خود میشود و در آخر همین خیر است که حضرتش سوگند یاد نموده و فرموده است زیارت کنندگان من نزد خداوند متعال گرامی تر از هر کس در روز حشر باشند و آنکه را که در این راه قطره بارانی به بدنش رسد خداوند جسد ویرا بر آتش حرام نماید .

در حدیث دیگر از حضرت جواد رسیده است که میان دو کوه طوس قطعه زمین است که آنرا از بهشت برداشته اند هر که در آن داخل شود ایمن گردد در قیامت از آتش .

کیفیت زیارت حضرت رضا (ع) در خبـر است که چون شخص عازم زیارت حضرت رضا (ع) گردد ابتداء غسل کند و پا کیزه ترین جامه های خود را پوشیده و همینکه پسمت مرقد مطهر حرکت کرد گامهای خود را آهسته بردارد و با سنگینی و وقار با پای برهنه حرکت نماید و همینکه نزدیک قبر منور رسید ادعیه وارده را بخواند و دو رکعت نماز در بالای سربارک بجا آورد که انشاء الله زیارت او مقبول خواهد بود و از آثار خاص زیارت آنحضرت همان است که غمها ازدل زیارت کننده اوزائل شود .

پایان

یا اهل بیت رسول الله حبیبکم
 فرض من الله فی القرآن انزله
 کفاکم من عظیم الفضل انکم
 من لم یصل علیکم لاصلوة له (۱)

۱ - هذان البیتان من مدائح الشافعی السائره ، و هما بمان من الانتشار والاشتهار و قدار سلهماعنه ارسال المسلمات غیر واحد من الثقات کابن حجر فی تفسیر قوله تعالی ان الله و ملائکته یصلون علی النبی ص ۸۸ من صواعقه ، والنبیهانی فی ص ۹۹ من الشرف الموبد ، والامام ابی بکرین شهاب الدین فی رشفة الصادی و جماعة آخرین .

(المراجعات ۳۲)